K. K. STAATSANWALTSCHAFT MARBURG
Eingelangt am 14 JUN. 1917 8 20 Uhr
mit 1 Beilagen

24. številka. Maribor, dne 14. junija 1917. 51. letnik.

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

[illegible] četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrt leta 1·50 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za [illegible] leto [illegible] K. Kdor [illegible] samo po zimi, plača na leto samo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopošlja do odpovedi. — [illegible] „Slovenski Gospodar" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta štev. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate na platnje od enostopne petitvrste za enkrat 24 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Male oznanila" stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka petitvrsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprte reklamacije so proste portiranja.

Državni zbor.

Dne 5. t. m. so nenemški poslanci z 202 proti 185 glasovom sklenili, da se naj izvršuje predlog češkega poslanca Frante, ki določuje, da se naj tudi nenemški govori dosloveo zabilježujejo v sejne zapisnike.

Nemci so bili zelo potrti, da so propadli. Drug dan so celi dan moledovali okoli slovanskih poslancev, naj pustijo pasti Frantov predlog, toda vse zastonj. Kar je sklenjeno, je sklenjeno. Nemci v državi nimajo večine, za to nam tudi ne bodo komandirali.

Nekateri nemški listi so vsled tega glasovanja postali tako zmešani, da so pisali, da je nemški poslovni jezik v zbornici državna potreba. Smešno to! Državna potreba je, da se Nemci tudi drugih jezikov uči in da ne bo leno in komodno čakal, da se drugi učijo, on pa samo uživa. Nemci so povsod tako osovraženi, ker bi le drugim radi nalagali težko delo — sami pa živeli kot gospodje.

Gosposka zbornica bo dne 11. t. m. bržkone sprejela poslovnik poslanske zbornice. V torek, dne 12. t. m., se začne proračunska razprava, ki je zadnji teden izostala, ker so Nemci delali toliko težav zaradi poslovnika. Izgubljeni teden se mora napisati na račun gospodstvaželjnih Nemcev.

Predlogi in interpelacije naših poslancev.

V Jugoslovanskem klubu so se doslej vložili sledeči predlogi in interpelacije:

1. Dr. Korošec in tovariši v zadevi poslanca Grafenauerja, da se ga izpusti in se mu dovoli, priti v zbornico;
2. dr. Fr. Jankovič in dr. Ivan Benkovič nujnostni predlog radi potresa v Brežicah, Zakotu, Mihalovcu, Mostecu, Selah in drugih občinah;
3. Ivan Roškar radi pogojev za večjo pridelovanje živil;
4. Ivan Roškar nujnostni predlog radi požara v Borecih;
5. dr. Janez Krek radi socijalnega zavarovanja;
6. dr. Janez Krek radi rekviriranja;
7. dr. Lovro Pogačnik nujna predloga radi požara: a) v Hrušovju pri Postojni, b) v Nemški vasi, okraj Postojna;
8. prof. Jarc radi ponemčevanja slovenskih krajevnih imen na Kranjskem;
9. dr. Rybar, dr. Gregorčič in Fon radi uporabe italijanskih imen za slovenske kraje na Primorskem;
10. prof. Spinčič glede uporabe italijanskega jezika in italijanskih napisov pri oblastnijah v Trstu in v Istri;
11. prof. Spinčič interpelacijo na ministrskega predsednika radi germanizatoričnih protizakonitih ukrepov na šolskem polju;
12. dr. Dulibič radi prehranitve prebivalstva v Dalmaciji;
13. don Prodan o vojni pripomoči v Dalmaciji;
14. don Prodan radi krajevne prehrane prebivalstva v Dalmaciji.

Položaj.

Pri glasovanju o poslovnem jeziku v poslanski zbornici se je pokazalo, da so nemški poslanci v — manjšini. Ker se ministrstvo Klam-Martinic opira le na Nemce, zato tudi ministrstvo nima v zbornici več večine. Zato bi ali moralo iti ali si sestaviti novo večino. Klam-Martinic še ne bi rad šel, zato si je izbral drugo pot, išče si večine. Najprej je potrkal pri Poljakih, a ti so odklonili. Potem je prosjačil pri Čehih, tudi ti so odbili njegove ponudbe. Jugoslovanov pa sedanje ministrstvo sploh ne mara in ost njegovega vladanja je naperjena proti nam. Nasititi nas mislijo z nemškim jezikom, a od tega naš kmet in delavec ne bosta sita.

Avstrija je država osmih narodov. Kdor hoče Avstrijo, mora hoteti tudi vseh osem narodov. Kdor enega izmed teh sovraži, je nasprotnik Avstrije. Za to smo mi vedno pobijali sedanje Klam-Martiničevo ministrstvo.

Stare in nove krivice vpijejo do nebes. Krivice na gospodarskem, prosvetnem, političnem in vsakem polju! Te krivice se morajo popraviti. Kako naj sedijo naši poslanci v vladni stranki, ko nam ravno vsled vladne politike umirajo narodnostno koroški Slovenci. A to je le en zgled. Seveda je sedaj v vojski z ozirom na zunanje sovražnike treba previdnosti v odbijanju notranjih sovražnih napadov. Toda odbijati se morajo krepko in odločno, da slovenski narod ne bo trpel škode.

Na Ogrskem.

Cesar je poveril sestavo novega ministrstva Moricu grofu Esterhazyju. Mož je star še komaj 36

LISTEK.

Gostija.

(Januš Golec.)

(Dalje.)

Bil je naš Plajt vitez, ki ga je čuval ščit jezika, bil je novodoben vojak, ki se je skrival skozi desetletja v zakope šal; a padla je ta moška trdnjava, ki je kljubovala raznim navalom skozi celih 40 let, v že vdovele roke Pintlove Ajte (Agate).

Zgodba, kratka povest Plajtove svatbe je namen teh vrstic.

Večje čudo kot je lintver remšniškega farnega patrona sv. Jurija je bilo deistvo, da se je vjel 40-letni camer Plajtov Fič na zakonske limanice vdove, starikave Pintlove Ajte. Nešteto deklet mladega, lepega in bogatega kroja je hlepelo po posesti Fičevega srca, a zaman. Trdovratno samski Plajt je pomandral z nekako moško trmo ter samozavestjo toliko lepih dekliških cvetk, a se je slednjič vendar le vsedel na dogrobno koprivo, vdovelo, ovenelo, zimsko baburo — Ajto.

Nikdo mi ni znal razložiti, kako in kedaj se je zagledal Fiče v Ajto. Pribita, občeznana resnica je, da sta bivala za mojega kaplanovanja na Remšniku Plajt in Pintla pod jedno streho in jedla pri skupni mizi. Ajta je tedaj že imela sinove pri vojakih. Posedovala je majhno kajšo s tako velikim posestvom, da je lahko, če je pičlo polagala, za silo na suho prerediła jedno kravo. Pri vojaško odraslih sinovih, jedni bajti in jedni kravi je bila Ajta že nekaj let vdova. Ljudje so pravili, da se je njen rajni Tonč iz same, gole miroljubnosti ohladil pete za večno in se umaknil v kot sv. Jurija pri fari k počitku do sodnega dne.

Ajta pa je ohranila tudi po Tončevi smrti tople pete in gorko srce. S petami in ovdovelim srcem si je priborila oboževanega camerja Plajta v drugo zakonsko zvezo. Torej še enkrat povedano: za mojega bivanja je romal glas po celi remšniški župniji: Fiče in Ajta živita pod marelo, da ne rečem, v — — koruznem zakonu. Planinci so si pač brusili jezike mogoče na resnično, mogoče na obrekljivo plat. Dokazov divjega zakona med Plajtom in Pintlo pred javnostjo ni bilo. Fiče je meni sam prisegal na dušo in čast, da ga le krije z Ajto samo jedna streha in dvori skupna miza. Res pa je tudi, da sta ravno ta jedna streha in skupna miza spodbijali Fičev ugled, čast in dobro ime.

Odkar se je preselil Plajt k Pintli, je pil, če je hotel, le za svoj denar, po zimi pa je camroval še tu pa tam kakemu bajtarju. Pravoverni Jurjevčani so se ga izogibali v gostilni in ga pozabljali nalašč pri svatbah, vse radi skupne strehe in jedne mize z vdovo Ajto.

Vem, da je to pritrgovanje pri nedeljski pijači in zimskih gostijah bolelo in grizlo Plajta, a na zunaj ni kazal z nevoljo pomešane bolesti, sicer bi bil ostavil Ajtino kajšo. Tako je bival Fiče celi dve leti z Ajto pod samo jedno streho in jedla sta pri skupni mizi, ne meneč se za besedičenje in opravljanje po fari.

Remšniškemu gospodu župniku je nekaj padlo v glavo in sklenili so: še pred birmo bom napravil sv. misijon, da pripravim in uredim ljudi za gospoda škofa. Predno so pa poklicali misijonarje, so še v duhu sami za sebe preromali celo župnijo, da bi se jim ne izmuznil nobeden očiten greh in javna hudobija, ki bi jih bilo treba oklestiti ter ošibati javno s pomočjo misijonarjev.

Pri tem iztikanju javnega pohujšanja so šetali gospod župnik po celi fari po raznih kolovozih krščanskega življenja; le pred Pintlovo bajto so zaželi na prve planke, ki so jih zabijali že skozi dve leti ženski jeziki, češ: tukaj jedino poganjata trnje in osat sicer nedokazanega, pa vendar divjega zakona v besedah. „Ljudski glas, božji glas" so menili tudi gospod župnik. Nekaj javnosti prikrite resnice bo pa vendar na tem govoričenju, sicer bi se že bila cela zadeva skozi dve leti pozabila in zatonila.

Kot mož dobrohotnega usmiljenja so si šteli gospod župnik v dolžnost, še pred prihodom misijonarjev popleti in populiti s pastirsko svarilno besedo nepotrebno zel govoričenja, ko je ravno najbujnejše poganjalo okrog Pintline bajte. No, gospodu ni bilo treba dolgo čakati na ugodno priliko, da požanjejo z očetovskimi opomini divje vzrastli zakon in zasade pred Bogom in svetom pravomočno, do groba segajočo zakonsko korenino.

Fiče je vozaril prav židane volje drva mimo župnišča. Gospod so stali pri vratih in se poglabljali v duhu, kako prijeti Plajta. Ali kar naravnost na cesti ali po ovinkih in grabah?

Gare, na katerih je tovoril Plajt, so prievillife